

Light4Food onderzoekt haalbaarheid spinazieteelt zonder daglicht

Het gaat om teeltechniek en rentabiliteit

City Farming wordt het ook genoemd: de teelt van (blad)gewassen en kruiden in een geconditioneerde ruimte zonder daglicht. Het bedrijf Light4Food richt zich op deze teeltaak voor spinazie. Eind dit jaar moet ook het bijbehorende financiële plaatje duidelijk zijn.

Stan Versteegen, Light4Food

Spinazie reikt in een geronditende ruimte onder daglicht in meerdere lagen is mogelijk. Peter Christiaens heeft de afgelopen jaren voldoende ervaring opgedaan om die conclusie te kunnen trekken. Hij begon in 2008 in een reecontainer met het op deze wijze zaden van slc. Dit jaar moet blijken hoe deze techniek zo optimal mogelijk te realiseren is en hoe het daarbij hoort kantierplaatje eruit ziet. Want daaraan is de opdrachtgever - een groot productiebedrijf van vol-

legroestgroenten in het midden van het land - geïnteresseerd: het moet duidelijk worden wat het teelstelsel op zichzelf kan brengen qua productie, en wat het kost om een constante kwaliteit aan spinazie te kunnen leveren. Daaruit mogen dan een kostprijs en de beschikking of dit systeem rijp is voor de praktijk, waarin het uiteindelijk gescreed om 'de knikkers' gaat.

Het bedrijf Light4Food pakt die handschoen op, en wil de vragen over productie en financiën gaan beantwoorden. Inmiddels heeft de reecontainer plaatsgemaakt voor twee voor dit systeem volledig aangepaste willefoeden op de voormalige Pneuktuin Meterikseveld in Horn. Die maken onderdeel uit van twee kooien waarvan de ophangtakken eigenaars zijn. Daarin werden begin juli al de eerste spinazierenten geszaaid.

Pionieren met succes

De eerste test van Slagewaarden in de reecontainer ging op een substraat van papierpulp; een afbiprodukt van een papierherverwerkend bedrijf in de plaats Swalmen. Toen het grondschijfer dusdige te woelen, haakte dat bedrijf echter af omdat ze geen garanties konden bieden over de samenstelling van het substraat. Peter Christiaens koos er toen voor om te gaan zaaien op dichtmengsels met daaronder een hout met water en meststoffen. Gezamen als rietzaad, kloofzaad, andere soorten en diverse kruiden bleken uitstekend te gedijen op dat systeem, en de voedingsoptimalisatie werd gecreëerd.

In 2012 kwam de opdrachtgever voor het eerst in beeld en werd een contract gesloten voor de verdere ontwikkeling van het teelstelsel. Dat resulteerde eind 2014 in de oprichting van Light4Food.

Osram en Philips

Light4Food put dit jaar ervaring opdaan in de twee gescheiden voormalige willefoeden. In beide ruimtes hangen ledlampen, in de ene van Philips, in de andere van Osram. De Philips-lampen zijn lichtgekoeld, de Osram-lampen zijn watergekoeld. Het voordeel van watergekoelde lampen is dat de variatie die ontstreekt wordt, kan worden oppervlak en gehanteert in ruimten waar extra warmte nodig is, zoals bijvoorbeeld in een klimaatkamer.

In beide systemen gaat het om ervaring op te doen met groeiwelzijn, producties per vierkante meter en is het zoeken naar de ideale voedingsoptimalisatie. Verder worden gegreens verzameld op grond van koelkosten, stroomverbruik en rendementsverschillen. Het doel is zoveel mogelijk droge stof te produceren tegen zo min-

Gemeerde groep specialisten

De partners van Light4Food, stammen uit diverse sectoren. Peter Christiaens verloopt zijn carrièrebedrijf van machines en werktuigen voor apparten, pre- en paddstellen in 2008. Het bedrijf is nu bekend onder de namen Christiaens Group en Christiaens Agric. Managing Director René van Haef heeft zijn carrière bij Gicom, dit bedrijf richt zich op klimaatbeheersing in de paddestoelelementen. Hij kwam later bij Christiaens Group als Directeur Klimaat en Installaties. Maurice Kassens bouwde de derde aandeelhouder. Dat bedrijf werd bij het project betrokken vanwege hun gespecialiseerde Air & Energy systemen. Verder is onderzoeksinstelling Botany bij het project betrokken voor teeltechnische adviezen en zorgt Project Engineer & Start up Specialist Niels Jacobs voor de dagelijks gang van zaken. Hij startte in 2014 af aan de HAS in Den Bosch op een project met een vergelijkbare insteek: het Completely Controlled Growing System. Dat project krijgt trouwens een

In deze fase gaat het er prijzig om ervaring op te doen. Het zaaien is nooit geken.

vervolg op het voormalige Floridektern in Herle. Daarnaast is Jacques Hovens nog betrokken bij het Light4Food. Hij heeft een achtergrond bij Oto in Venlo en weet van daaruit veel over de toepassingsmogelijkheden van diverse lichtbronnen, in zijn geval in koperapparatuur. Jan Roemerma is de klimatspecialist.

Spinazie op een net met voedingsswater in een ree-lagerkamer.

"nogelijk kosten", aldus Peter Christiaens.

Er wordt getwijfeld in 4 lagen op dichtmengsamenstellingen met de mogelijkheid om uit 4 te halen naar 5 lagen. De zaai en oogst gebeuren nu nog handmatig, voor de toekomst wordt gedacht aan het automatiseren van het zaaien, maar vooral van het oogsten.

Teeltechnisch onderzoek

Momenteel wordt gebruik gemaakt van groothuur beschikbare spinazierenten, net - op verzoek van de eigenaar - wat belig blad. Het Enza-na Corvar ligt nu in de proeven. Belangrijk voor het teelstelsel is een zaai met een hoog kiemingpercentage en een gelijkmatige kieming om zo min mogelijk restanten van ongerield of later gekiemd zaad te krijgen.

Verder wordt in de testcellen gewerkt in een gesloten systeem, waardoor het toelaten van CO₂ tot de mogelijkheden behoort en er qua koeling, verwarming en bevochtiging gedurende 24 uur per dag via de computer bestuurd kan worden.

Ook qua voedingssamenstelling is het nog zoeken naar de juiste balans. Momenteel wordt getwijfeld op een standaard voedingsoptimalisatie voor slc op water, voor spinazie zijn er wellicht aanpassingen nodig, bijvoorbeeld met extra ijzer om de kwaliteit te bevorderen.

Wat betreft de belichting is het nog zoeken naar het optimale kleurspectrum tussen blauw, rood, vermoed en wit licht. Daarvoor staan onderzoeksduiken ter beschikking. Ze'n kast lijkt op een koelkast met een glazen deur waarin diverse lampsoorten kunnen worden getest in een 1 of 2-lagen systeem. Light4Food werkt met een eigen computerprogramma voor de optimalisering van de klimaatmogelijkheden. ■